

ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМІВ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ПРИСКОРОНИМ РОЗВИТКОМ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ

С. П. Гурій

*Донецький державний університет управління,
вул. Челюскінців, 163а, м. Донецьк, Україна, 83015.*

E-mail: manage_nasa@mail.ru

Отримана 23 травня 2013, прийнята 27 вересня 2013.

Анотація. У статті визначені шляхи удосконалення механізмів державного управління прискореним розвитком регіонів України. Рекомендовано доповнити державну вертикаль управління регіоном двома автономними системами управління інноваційною діяльністю в регіоні: одна – для розвитку економіки, а інша, відповідно, для розвитку соціальної сфери; блоком тріади: інноваційна технологічна освіта – нова структура науки – інноваційне підприємництво та системою моніторингу за підготовкою кількості інноваційних менеджерів, здатних впливати на масштаби і темпи розвитку територій. Система розвитку інноваційної діяльності в регіоні складається із шести блоків: Експорт, Медіапарк, Тріада: інноваційна технологічна освіта – нова структура науки – інноваційне підприємництво; Інвестиційний блок регіонального розвитку; Блок соціального впливу на інноваційний процес; Блок діючих організувальних систем.

Ключові слова: механізм державного управління, прискорений економічний розвиток, регіон, регіональна інноваційна система, система моніторингу.

ПУТИ УСОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ МЕХАНИЗМОВ ГОСУДАРСТВЕННОГО УПРАВЛЕНИЯ УСКОРЕННЫМ РАЗВИТИЕМ РЕГИОНОВ УКРАИНЫ

С. П. Гурій

*Донецкий государственный университет управления,
ул. Челюскинцев, 163а, г. Донецк, Украина, 83015.*

E-mail: manage_nasa@mail.ru

Получена 23 мая 2013, принята 27 сентября 2013.

Аннотация. В статье определены пути совершенствования механизмов государственного управления ускоренным развитием регионов Украины. Рекомендовано дополнить государственную вертикаль управления регионом двумя автономными системами управления инновационной деятельностью в регионе: одна – для развития экономики, а другая, соответственно, для развития социальной сферы; блоком триады: инновационное технологическое образование – новая структура науки – инновационное предпринимательство и система мониторинга за подготовкой количества инновационных менеджеров, способных влиять на масштабы и темпы развития территорий. Система развития инновационной деятельности в регионе состоит из шести блоков: Экспорт, Парк информации, Триада: инновационное технологическое образование – новая структура науки – инновационное предпринимательство; Инвестиционный блок регионального развития; Блок социального влияния на инновационный процесс; Блок действующих организующих систем.

Ключевые слова: механизм государственного управления, ускоренное экономическое развитие, регион, региональная инновационная система, система мониторинга.

WAYS TO IMPROVE THE MECHANISMS OF STATE CONTROL AND ACCELERATED DEVELOPMENT OF THE REGIONS OF UKRAINE

Sergiy Gurii

*Donetsk State University of Management,
163a, Str. Chelyuskintsev, Donetsk, Ukraine, 83015.
E-mail: manage_nasa@mail.ru*

Received 23 May 2013, accepted 21 December 2013.

Abstract. The article identifies ways to improve the mechanisms of state control and accelerated development of the regions of Ukraine. It has been recommended to add state chain of region management by two autonomous systems of management of innovation management in the region: one for economic development, and the other, respectively, for the development of the social sphere; triad unit: innovative technology education – a new structure of science – Innovation Entrepreneurship and monitoring system for the preparation of number of innovative managers, which can influence on the scope and pace of territories development. System development of innovative activity in the region consists of six units: Export, park information; Triad: innovative technology education – the new structure of a science – an innovative entrepreneurship; Investment unit regional development; unit of social influence on innovative process; the organizing unit operating systems.

Keys words: mechanism of government, accelerated economic development, region, regional innovative system, the monitoring system.

Постановка проблеми

Світові тенденції розвитку економіки свідчать, що за сучасних умов неможливо забезпечити процвітання країни та істотне підвищення добробуту її народу без впровадження конкурентоздатної інноваційної моделі розвитку національної економіки. Основні орієнтири та завдання національних Програм інноваційно-інвестиційного розвитку України на період 2011–2014 і до 2020 рр. орієнтують фахівців на досягнення конкретних і вагомих результатів лише шляхом утвердження нових моделей інноваційної розвитку країни. Перед державними службовцями в регіонах стоїть складне завдання забезпечити передумови для переходу від відновлювального зростання до якісного випереджального розвитку. У цих умовах актуальним стає завдання з радикальної переорієнтації інноваційної діяльності регіонів на забезпечення випереджального соціально-економічного розвитку. Для вирішення цього завдання необхідно активізувати інноваційну діяльність в регіонах та розробити механізми державного управління прискореним інноваційним розвитком регіонів України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

В Україні проблеми інноваційного розвитку регіонів вирішувались, в основному, виданням наказів та постанов [1, 2]. Саме тому перехід регіонів на шлях інноваційного розвитку так і не відбувся. У Росії проблеми інноваційного розвитку регіонів мають теоретичне забезпечення [3]. Робилась спроба перетворення АР Крим у регіон-лідер інноваційного розвитку, але зараз цей процес призупинено [4]. Не вдалось і керівництву Донецької області зробити вдалий старт на цьому шляху [5].

Для вивчення зарубіжного досвіду формування інноваційних моделей розвитку регіонів вибрали дві країни-лідери інноваційного розвитку: Ізраїль і Фінляндія. Ізраїль і Фінляндія – визнані лідери інноваційного розвитку [6, 7].

Ізраїль, будучи малою країною і не маючи великих природних ресурсів, зробив ставку на всесвітній розвиток і використання людського капіталу для забезпечення своєї економічної і військової безпеки. Провідна роль держави в організації і управлінні системою науково-дослідницьких та проектно-конструкторських

робіт закріплена в законі «Про заохочення промислових досліджень і розробок». Практичну реалізацію національної інноваційної політики здійснює Урядовий орган – Відомство головного вченого (ВГВ). ВГВ входить складовою частиною в структуру Міністерства промисловості і торгівлі. Завданнями ВГВ є розширення науково-технічної інфраструктури промисловості, розвиток наукоємних виробництв, забезпечення зайнятості науково-технічного персоналу, підвищення конкурентоспроможності ізраїльської промисловості, збільшення обсягу національного виробництва і поліпшення торгового балансу країни. Відомство головного вченого бере участь в роботі інших установ, так чи інакше залучених до виконання науково-дослідницьких та проектно-конструкторських робіт. Його посади передбачені також і у ряді інших міністерств. Ці особи відповідають за підтримку досліджень і розробок у своїх галузях [6].

Фінське керівництво, усвідомлюючи, що за реформи можна братися тільки тоді, коли суспільство почуває себе захищеним, коли люди не боїться у разі комерційного ризику втратити усе і тому вона легше йде на експеримент, зробило ставку на впевненість кожного члена суспільства у своєму завтрашньому дні шляхом значного розвитку систем соціального захисту. Немає нічого важливішого, ніж бути упевненим в тому, що діти, школярі і студенти отримають якісну освіту. Ключем успіху Фінляндії є дуже хороша підготовка учителів. Вони здобувають хорошу академічну освіту, і їх професія вважається престижною. Сутність системного підходу до промислово-інноваційної політики «по-фінські» базується на налагодженні перехресних зв'язків між наукою, університетами, підприємствами, промисловими асоціаціями і державними агентствами. Методологія системного підходу передбачає стимулювання різноманітних партнерств між вищезазначеними гравцями. Основний результат такого підходу – це пріоритетність інвестицій в науково-дослідницьку та проектно-конструкторську роботу. У Фінляндії існує дослідницький інститут фінської економіки (ЕТЛА). Співробітники ЕТЛА є радниками уряду по інноваційній політиці, науково-дослідній політиці і так далі. Але у них немає офіційного статусу. Уряд прислухається до них тільки у тому випадку, якщо

вважає, що їх висновки і результати досліджень мають певний сенс. Отже, вплив співробітників ЕТЛА залежить від їх знань і умінь [7].

Для сьогоднішньої України приклад Фінляндії та Ізраїлю підтверджує висновок професора М.Портеру про те, що саме виклики дають «здібним» країнам унікальний шанс економічного ривка. А для цього необхідно визначити правильний шлях до нього.

Мета статті – визначити шляхи удосконалення механізмів державного управління прискореним розвитком регіонів України, які дозволять їм зробити економічний ривок.

Основні результати дослідження

Аналіз змісту Стратегії інноваційного розвитку Донецької області до 2025 р. показав, що вона передбачає розробку і впровадження неоіндустріального сценарію інноваційного розвитку Донецької області [8]. Для переходу на неоіндустріальний сценарій інноваційного розвитку Донецької області треба мати таку систему управління інвестиційними процесами, яка б охоплювала міста та райони обласного підпорядкування і дозволяла керувати їх розвитком як єдиним цілим.

Щоб створити систему управління інвестиційними процесами з охопленням міст та районів обласного підпорядкування, треба, по-перше, державну вертикаль управління регіоном доповнити двома автономними системами управління інноваційною діяльністю в регіоні: одна – для розвитку економіки, а інша, відповідно, для розвитку соціальної сфери. Модель розвитку інноваційної діяльності в регіоні складається із шести блоків: 1. Блок «Експорт», 2. Блок «Медіапарк», 3. Блок тріади: інноваційна технологічна освіта – нова структура науки – інноваційне підприємництво; 4. Інвестиційний блок регіонального розвитку; 5. Блок соціального впливу на інноваційний процес; 6. Блок діючих організувальних систем.

По-друге, схему механізму управління комплексним інноваційним розвитком треба доповнити блоком тріади: інноваційна технологічна освіта – нова структура науки – інноваційне підприємництво. Головна мета цієї тріади повинна полягати у підготовці команд інноваційних менеджерів з програмами майбутніх

робіт в регіоні. При цьому усі команди мають володіти єдиною методологією прискореного розвитку регіону.

Діюча в регіоні Програма «Освіта Донеччини. 2012–2016 роки» моніторинг підготовки команд інноваційних менеджерів не передбачає [9]. Для створення системи моніторингу за введенням в дію механізму управління прискореним розвитком регіонів України спочатку провели структурно-логічний аналіз моделі-прототипу [10]. Це дозволило виокремити з неї інваріант, тобто незмінну частину або власне підхід. Після цього приступили до розробки системи моніторингу за процесом формування «рушійних сил» процесу прискореного розвитку регіонів України, а саме: команд інноваційних менеджерів.

Найбільш суттєва особливість системи моніторингу полягає в його принциповій орієнтованості на управління системою підготовки кількості інноваційних менеджерів, здатних впливати на масштаби і темпи перетворень, на швидкість оновлення територій. А це результати абсолютно нового типу. Введення нової групи результатів в систему управління регіо-

ном дозволить говорити про те, що вища освіта і система підготовки інноваційних менеджерів будуть чітко орієнтовані не лише на підготовку управлінських кадрів нового рівня, але і на результативність і ефективність їх роботи.

Висновки

Перед державними службовцями в регіонах стоїть складне завдання забезпечити передумови для переходу від відновлювального зростання до якісного випереджального розвитку. Для виконання цього завдання необхідно доповнити державну вертикаль управління регіоном наступними компонентами: двома автономними системами управління інноваційною діяльністю в регіоні (одна – для розвитку економіки, а інша, відповідно, для розвитку соціальної сфери); блоком тріади: інноваційна технологічна освіта – нова структура науки – інноваційне підприємництво та системою моніторингу за підготовкою кількості інноваційних менеджерів, здатних впливати на масштаби і темпи розвитку територій.

Література

1. Методичні рекомендації щодо формування регіональних стратегій розвитку [Електронний ресурс] : Затверджено Наказом Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України від 29.07.2002 № 224 // Професійна юридична система. – Режим доступу : <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1022.322.0>.
2. Про затвердження Порядку розроблення та виконання державних цільових програм [Текст] : Постанова Кабінету Міністрів України від 31.01.2007 № 106 // Офіційний вісник України. – 2007. – № 8. – С. 86–96.
3. Щедровицкий, П. Г. Технологии регионального планирования: от индустриальной к инновационной модели [Текст] / П. Г. Щедровицкий // Компас промышленной реструктуризации. – 2003. – № 5(6). – С. 15–16.
4. Стратегия экономического и социального развития Автономной Республики Крым на 2011–2020 годы [Електронний ресурс] // Совет министров Автономной Республики Крым : официальный сайт. – 15 декабря 2010 года. – Режим доступу : <http://www.ark.gov.ua/blog/2010/12/15/strategiya-ekonomicheskogo-i-socialnogo-razvitiya-avtonomnoj-respubliki-krym-na-2011-2020-gody/>.

References

1. Methodological recommendations for organization of regional strategy of development: Adopted by the Order of the Ministry of Economy as to European integration of Ukraine dated back to 29.07.2002 number 224. Accessed at: <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1022.322.0>. (in Ukrainian)
2. Ukraine Council of Ministers regulation No. 106 dated back to January, 31, 2007 «About adoption of the order of development and performance of national purpose-oriented program». In: *Official Bulletin of Ukraine*, 2007, Number 8, p. 86–96. (in Ukrainian)
3. Shchedrovickii, P. G. Technology of regional planning: from the industrial model to the innovative model. In: *Compass of the industrial restructuring*, 2003, Number 5(6), p. 15–16. (in Russian)
4. Strategy of economic and social development of Autonomous Republic of Crimea for the period of 2011-2020. Accessed at: <http://www.ark.gov.ua/blog/2010/12/15/strategiya-ekonomicheskogo-i-socialnogo-razvitiya-avtonomnoj-respubliki-krym-na-2011-2020-gody/>. (in Russian)
5. Gurii, S. P. Position and problems of modernization of government facility of the accelerated develop-

5. Гурий, С. П. Состояние и проблемы модернизации механизмов государственного управления ускоренным развитием регионов [Текст] / С. П. Гурий // Научный журнал «Менеджер. Вісник Донецького державного університету управління». – 2013. – № 1(63). – С. 26–28.
6. Федорченко, А. Научно-технический комплекс России и Израиля: возможности взаимодействия [Текст] / А. Федорченко, Д. Марьясис. – М. : МГИМО–Университет, 2006. – 71 с. – (Аналитические доклады Научно-координационного совета по международным исследованиям МГИМО (У) МИД России ; № 7(12) / 2006).
7. Загоруйко, Ю. Финляндия: ключевой фактор успеха – качество человеческих ресурсов [Текст] / Ю. Загоруйко // Зеркало недели. Украина. – 2010. – № 18. – С. 10.
8. Переслегин, С. Стратегирование инновационного развития [Электронный ресурс] / С. Переслегин // Тезисы для Стратегической сессии «Инновационная стратегия Донецкого региона» 16–18 марта 2010 г. – Режим доступа : <http://www.psychotechnology.ru/publication/item75.html>.
9. Програма «Освіта Донеччини. 2012–2016 роки» [Текст] : Затверджено рішенням Донецької обласної ради від 29.03.2012 № 6/10-253. – Донецьк, 2012. – 201 с.
10. О мониторинге ФГОС общего образования [Электронный ресурс] : Письмо Министерства образования и науки РФ от 25 февраля 2011 г. № 03–114 // Гарант : Информационно-правовой портал. – Режим доступа : <http://www.garant.ru/products/ipo/prime/doc/6648482/>.
- ment of regions. In: *Academic Periodical «Manager. Mercury of the Donetsk National University of Management»*, 2013, Number 1(63), p. 26–28. (in Russian)
6. Fedorchenko, A.; Mariasis, D. Scientific-and-technological complex of Russia and Israel: interact ability. Moscow: MGIMO-University, 2006. 71 p. (in Russian)
7. Zagoruiko, Yu. Finland: Critical success factor – quality of human resources. In: *Week Mirror. Ukraine*, 2010, Number 18, p. 10. (in Russian)
8. Pereslegin, S. Strategizing of innovative development. In: *Thesis for the Strategic Session «Innovative strategy of Donetsk region»*, 16–18, March, 2010 Accessed at: <http://www.psychotechnology.ru/publication/item75.html>. (in Russian)
9. The program «Education of Donetsk region 2012–2016»: Adopted by decree of Regional Rada dated back to 29.03.2012 number 6/10-253. Donetsk, 2012. 201 p. (in Ukrainian)
10. About monitoring FGOS of basic education: Letter of the Ministry of Education and Science of the Russian Federation dated back to the 25th of February, 2011 number 03–114. Accessed at: <http://www.garant.ru/products/ipo/prime/doc/6648482/>. (in Russian)

Гурий Сергей Петрович – канд. государственного управления, доцент; кафедра менеджмента непроизводственной сферы Донецкого государственного университета управления. Научные интересы: управление проектами.

Гурий Петро Степанович – канд. державного управління, доцент; кафедра менеджменту невиробничої сфери Донецького державного університету управління. Наукові інтереси: управління проектами.

Gurii Sergiy – PhD (Public Management), Associate Professor; Management Unproductive Department, Donetsk State University of Management. Research interests: project management.